

Jogszabálygyűjtemény

A MOZGÁSKORLÁTOZOTT SZEMÉLYEKET MEGILLETŐ KEDVEZMÉNYEKRŐL ÉS JUTTATÁSOKRÓL*

Rokkantsági járadék (83/1987. (XII. 27.) MT. r. A rokkantsági járadékról)

Az jogosult rokkantsági járadékra, aki az Országos Orvosszakértői Intézet illetékes orvosi bizottságának szakvéleménye szerint a 25. életéve betöltése előtt teljesen munkaképtelenné vált és nyugellátást, baleseti nyugellátást a részére nem állapítottak meg.

A rokkantsági járadékot legkorábban – a feltételek megléte esetén is – csak annak a hónapnak az első napjától lehet megállapítani, amelyben az igénylő a 18. életévét betöltötte.

A rokkantsági járadékot az igénylő vagy törvényes képviselője által írásban előterjesztett kérelem alapján a lakóhely szerint illetékes társadalombiztosítási igazgatóság (kirendeltség) állapítja meg és a Nyugdíj folyósító Igazgatóság folyósítja.

Nem állapítható meg, illetőleg nem folyósítható a rokkantsági járadék annak, aki térítés nélkül van intézményben elhelyezve.

A rokkantsági járadék összege jelenleg: 4310 Ft havonta (1991. január 1-jétől). (18/1991. (I. 28.) Korm. rendelete a nyugellátások és nyugdíjszerű rendszeres szociális ellátások emeléséről és a gyermekgondozási segély kiegészítéséről.)

A rokkantsági járadék mentes a végrehajtás alól.

A magánszemélyek jövedelemadója szempontjából a rokkantsági járadék nyugdíjnak minősül és mentes a jövedelemadó alól.

Az igény érvényesítésére, illetőleg a felelősségre a társadalombiztosításra vonatkozó jogszabályokat kell megfelelően alkalmazni. Az ellátást legkorábban az igénybejelentés napjától megelőző 6. hónap első napjától lehet megállapítani.

---

* (A jogszabálygyűjtemény két jogi gyűjtemény felhasználásával készült:

1. A mozgáskorlátozottakat megillető különféle kedvezményekről és juttatásokról rendelkező jogszabályok felsorolása, ismertetése. Az összeállítást készítette: Dr. Fekete Ervin a MEOSZ jogi szaktitkára. Lezárva: 1990. IV. 16. napjával.

2. Dr. Vidorné Dr. Szabó Györgyi által készített összeállítás „A végtaghiányos gyermekéért” Alapítvány számára.)

Köszönet Gadó Pálnak, a MEOSZ főtitkárának és Szendrő Zsuzsának „A végtaghiányos gyermekekért” Alapítvány ügyvezető tanácsosának, hogy lehetővé tették a jogi összeállítások felhasználását.

Az így elkészült összeállítás nem teljes, csak tájékoztató jellegű.

A rokkantsági nyugdíj (a többszörösen módosított 1975. évi II. törvény és a végrehajtása később 89/1990. (V.1.)Mt. r.)

Rokkantsági nyugdíjra az jogosult, aki

a) egészségromlás, illetőleg testi vagy szellemi fogyatkozás következtében munkaképességét 67%-ban elvesztette, és ebben az állapotban javulás egy évig nem várható (a továbbiakban rokkant),

b) a szükséges szolgálati időt megszerezte,

c) rendszeresen nem dolgozik, vagy keresete lényegesen kevesebb a megrokkánás előtti kereseténél.

Az nem dolgozik rendszeresen, aki

a) a munkakörére megállapított törvényes munkaidőnél rövidebb munkaidőben dolgozik, ha pedig már a megrokkánását megelőzően is rövidebb munkaidőben dolgozott, akkor, ha munkaideje a megrokkánását követően tovább csökkent, vagy

b) az igény bejelentését megelőző 180 nap alatt keresőképtelensége miatt megszakításokkal legalább hetvenkét napon át nem dolgozott.

A keresetet abban az esetben lehet a megrokkánás előtti keresetnél lényegesen kevesebbnek tekinteni, ha annak a magánszemélyek jövedelemadójával csökkentett összege legalább 20%-kal kevesebb a nyugdíj alapját képező átlagkeresetnél.

A rokkantság fokának megfelelően

a III. rokkantsági csoportba tartozik az, aki rokkant de nem teljesen munkaképtelen,

a II. rokkantsági csoportba tartozik az, aki teljesen munkaképtelen, de mások gondozására nem szorul,

az I. rokkantsági csoportba tartozik az, aki teljesen munkaképtelen, de mások gondozására szorul.

Ha a rokkantsági nyugdíjas állapotváltozása miatt más rokkantsági csoportba kerül, rokkantsági nyugdíja mértékét ennek megfelelően módosítani kell. Az öregségi nyugdíjra jogosító életkor betöltése után azonban a rokkantsági nyugdíj mértékét állapotváltozás miatt módosítani nem lehet.

A rokkantsági nyugdíjra jogosultság megszűnik, ha a nyugdíjas már nem rokkant, vagy rendszeresen dolgozik, és keresete négy hónap eltelte óta lényegesen nem kevesebb annál a keresetnél, amelyet a megrokkánás előtti munkakörben rokkantság nélkül elérhetne.

A rokkantsági nyugdíjra jogosultság a szolgálati idő tartamától függetlenül feléled, ha a jogosultság egyéb feltételei a nyugdíj megszűnése után öt éven belül újra bekövetkeznek.

A rokkantsági nyugdíj legkisebb összege jelenleg

a III. rokkantsági csoportban havi 5200 Ft

a II. rokkantsági csoportban havi 5496 Ft

az I. rokkantsági csoportban havi 5531 Ft

(18/1991. (I. 28.) Korm. r.)

Magasabb összegű családi pótlék

(A családi pótlékról szóló 1990. évi XXV. tv. – ezt módosította az 1991. évi I. tv.; 51/1990. (III. 21.) Mt. r. a törvény végrehajtásáról – ezt módosította a 14/1991. (I. 23.) Korm. r. A magasabb összegű családi pótlékre jogosító betegségekről és fogyatékoságokról valamint az orvosi igazolások kiadásának eljárási szabályairól 17/1990. (V. 8.) SZEM r.)

Magasabb összegű családi pótlék jár a tartósan beteg, illetőleg testi vagy értelmi fogyatékos személy után. Havi 3900 Ft a családi pótlék összege a tartósan beteg, illetve testi vagy értelmi fogyatékos gyermek után.

Tartósan beteg, illetve testi vagy értelmi fogyatékos:

– az a 18 év alatti gyermek, aki betegsége, értelmi vagy testi fogyatékosága miatt állandó vagy fokozott felügyeletre, gondozásra, ápolásra szorul,

– az a 18 évnél idősebb személy, aki a 18. – továbbtanulás esetén a 20. – életévének betöltése előtt munkaképességének legalább 67%-át elvesztette, és ez az állapot egy éve tart, vagy előreláthatólag egy évig fennáll.

Családi pótlékot kaphat:

A Magyar Köztársaság területén tartózkodó az a

– magyar állampolgár,

– nem magyar állampolgár, aki állandó tartózkodásra

jogosító személyi igazolvánnyal rendelkezik és háztartásában gyermeket nevel. Tehát a nevelőszülő is jogosult családi pótlékre. Akkor is saját háztartásban van a gyermek, ha átmenetileg tartózkodik a háztartáson kívül, pl. szakmunkástanuló-otthonban, csecsemőotthonban, nevelőotthonban van, kórházban, vagy három hónapot meg nem haladóan külföldön tartózkodik.

Az egészségügyi gyermekotthonban, a szociális otthonban vagy szociális intézetben elhelyezett gyermek (személy) után az intézmény vezetője jogosult a családi pótlékre, ha a szülő ehhez hozzájárul, illetve ha nincs a családi pótlékre jogosult személy. A családi pótlékot az intézmény költségvetésétől elkülönítve kezeli, és biztosítja a személyre szóló felhasználást. Ha az egészségügyi gyermekotthonba beutalt gondozottak egy hónapon túl a családjuknál tartózkodnak, a szülő jogosult a családi pótlék felhasználására.

Nem jár családi pótlék:

– amikor a tartósan beteg ill. testi vagy értelmi fogyatékos gyermek bármely, munkavégzésre irányuló jogviszony keretében elért keresete (jövedelme) három, egymást követő hónapban az öregségi nyugdíj legkisebb összegét meghaladja. Ebben az esetben a családi pótlék folyósítását a negyedik hónaptól szüneteltetni kell mindaddig, amíg a kereset (jövedelem) ennél az összegnél magasabb.

A saját jogú öregségi nyugdíj legkisebb összege a jelen rendelkezések szerint 5200 Ft.

A magasabb összegű családi pótlék igényléséhez a 18 éven aluli gyermek állapotáról orvosi igazolást kell beszerezni. A gyermek fogyatékos-

ságáról, betegségéről szóló orvosi igazolást gyermekklinika, kórházi gyermekosztály, szakambulancia, szakgondozó, szakintézmény (a továbbiakban: kórházi osztály) adja ki. A kórházi osztály az igazolást három példányban állítja ki.

Az orvosi igazolást a betegséget, a fogyatékoságot megállapító kórházi osztály vezetője írja alá. Az igazoláson szerepel a legközelebbi – legkorábban egy év múlva, legkésőbb öt év múlva esedékes – felülvizsgálat időpontja is.

Az igazolásból egy példány a kórházban marad, kettőt a jogosult kap kézhez. Az egyik igazolást a családi pótlékot folyósító illetékes szervhez kell benyújtani. A másik igazolás – mely a jogosult birtokában marad – be kell mutatni a körzeti orvosnak, illetőleg a körzeti gyermekorvosnak.

Ha a gyermek a 18. évét betöltötte, a családi pótlékot folyósító szerv hiavatalból szakvéleményt kér az Országos Társadalombiztosítási Főigazgatóság Orvosszakértői Intézetétől arra nézve, hogy a gyermek munkaképességének hány százalékát veszítette el. Amennyiben a gyermek munkaképességének 67%-át elvesztette, úgy továbbra is folyósítják a magasabb összegű családi pótlékot. Ha a gyermek munkaképességét teljesen elvesztette, rokkantsági járadékra tarthat igényt.

Gyermekgondozási segély (a többszörösen módosított (10/1982. (IV. 16.) MT. r. – a gyermekgondozási segélyről, ennek végrehajtásáról 4/1982. (IV.16.) EüM. r.)

Az anyát, illetőleg a gyermekét egyedül nevelő apát, ha a gyermek tartósan beteg, vagy súlyosan fogyatékos, úgy 10 éves koráig illeti meg ez a segély.

E rendelet szempontjából tartósan betegnek vagy súlyosan fogyatékosnak az a gyermek számít, aki után magasabb összegű családi pótlék jár.

A gyes összege:

- az első gyermek után 800 Ft
- a második gyermek után 900 Ft
- a harmadik és minden további gyermek után 1000 Ft.

A fenti összegzen kívül havonta még 3350 Ft jövedelemkiegészítés is jár.

Ápolási díj (33/1990. (II. 25.) MT. r. – Az ápolási díjról)

A tartósan ápolásra, gondozásra szoruló család környezetben történő ellátásának elősegítésére alkotta a Minisztertanács ezt a rendeletet.

Lényege: hogy az otthon maradó hozzátartozó a gondozás fejében havonta díjat kap. E díj mértéke – a jogszabályban meghatározott – mindenkori legalacsonyabb nyugdíj mértékével azonos.

(Ez jelenleg (1991. április 1-jétől) teljes munkaidő teljesítése és havibér alkalmazása esetén 7000 Ft; órabérben dolgozóknál – 42 órás munkahét-

re vonatkozóan – 38,50 Ft; teljesítménybérnél a teljesítmény-követelmények 100%-os, valamint a teljes munkaidő teljesítése esetén 7000 Ft. 3/1991. (III. 27.) MÜM. rendelete a munkabérek legkisebb összegéről szóló 1/1990. (IX. 14.) MÜM. rendelet módosításáról.)

Hozzá tartozó: a házastárs, az egyeneságbeli rokon, az örökbefogadott, a mostoha- és neveltgyermek, az örökbefogadó, mostoha- és nevelőszülő, a testvér, az élettárs, az egyeneságbeli rokon házastársa, a jegyes, a házastárs egyeneságbeli rokona és testvére, valamint a testvér házastársa.

Ápolási díjban részesül a hozzátartozó, ha önmaga ellátására képtelen, állandó és tartós felügyeletre, gondozásra szoruló személyt ápol, aki:

– súlyos fogyatékosága vagy tartós betegsége miatt oktatási–nevelési intézményi képzésben nem tud részt venni és nincs szociális intézményben elhelyezve, vagy

– ha az ápolat kereső foglalkozást – egészségi állapotára való tekintettel – nem tud folytatni. Az előbb felsorolt feltételek megléte esetén a gyermekgondozási díjra való jogosultság megszűnésétől – illetve a gyermek 2 éves korától – kezdődően:

- az ápolat súlyos fogyatékosága esetén életkorától független ideig,
- tartós betegsége esetén 18 éves koráig lehet ápolási díjat megállapítani.

(Ez utóbbi esetben is megállapítható ápolási díj a 18. év betöltése után, de csak különösen indokolt esetben, az erre vonatkozóan határozatot hozó szerv mérlegelése alapján.)

Az ápoló kérelme alapján az ápolat állandó lakhelye szerint illetékes helyi önkormányzat szociális feladatokat ellátó szakigazgatási szerve dönt. A döntés megalapozottsága érdekében erre a célra bizottságot hoz létre.

Az ápolási díjra való jogosultságról a döntést hozó szerv határozatot hoz. Ebben rendelkezik az ápolási díj időtartamáról is, mely – az ápoló kérelmére és a bizottság véleményétől függően – határozott vagy határozatlan időre szólhat.

Az ápolási díjat a döntés meghozatalát követő hónap első napjától kezdődően havonta előre folyósítják. A döntést hozó szerv az ápolási kötelezettség teljesítését folyamatosan figyelemmel kíséri, és a jogosultság fennállását évente felülvizsgálja.

Nem jogosult ápolási díjra az ápoló:

– ha az ápolat két hónapot meghaladóan bármilyen oktatási, egészségügyi, vagy szociális intézményi ellátásban részesül: ennek időtartamára,

– terheségi, gyermekágyi segélye, gyermekgondozási segélye, táppénze, baleseti táppénze folyósításának tartama alatt,

– ha öregségi és egyéb nyugellátásban részesül illetve ha nyugdíjszerű, rendszeres szociális ellátásban vagy munkanélküliség címén biztosított anyagi ellátásban részesül,

– ha – kivéve a bedolgozói munkaviszonyt vagy bedolgozói tagsági viszonyt – kereső foglalkozást folytat.

Az ápoló az ápolási díjra való jogosultságot érintő minden körülményt – bekövetkeztétől számított 15 napon belül – köteles bejelenteni.

A jogalap nélkül felvett ápolási díjat legfeljebb 6 hónapra visszamenő-
en a szakigazgatási szerv visszakövetelheti. Az ápolási díj folyósításának
időtartama nyugdíjra jogosító szolgálati időnek minősül.

Közgyógyellátás (25/1990. (II. 13.) MT. r. a közgyógyellátásról)

Lényege: A közgyógyellátásra jogosult térítésmentesen részesül a
gyógyszerben és a gyógyászati segédeszközben.

Közgyógyellátásra jogosult:

1. aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékban részesül,
2. aki I.–II. csoportbeli rokkantság alapján részesül nyugellátásban, illetve baleseti nyugellátásban,
3. a rokkantsági járadékos,
4. az ideiglenesen beutalt, az intézeti elhelyezett, az intézeti és az állami nevelt kiskorú,
5. a rendszeres szociális segélyben részesülő,
6. a pénzellátásban részesülő hadigondozott,
7. a sorkatonai családi segélyben részesülő,
8. a központi szociális segélyben részesülő.

(Ugyancsak közgyógyellátásra jogosult az: 5., 6., 7. és 8. pontban felsorolt személlyel együttélő házastárs, élettárs és kiskorú gyermek is.)

Méltányosságból is megállapítható közgyógyellátásra való jogosultság a nem kielégítő egészségi állapotú és rossz szociális helyzetben lévők közül elsősorban azoknak, akik

- a nyugdíjkorhatárnál magasabb életkorúak,
- jövedelmük a mindenkori öregségi nyugdíj legkisebb összegét nem éri el (jelenleg 5200 Ft),
- három vagy több kiskorú gyermeket nevelő nagycsaládosok, és ahol a gyógyszer vagy gyógyászati segédeszköz költsége olyan magas, hogy az érintett megélhetése saját, vagy egy háztartásban élő gyermekei egészségi állapota miatt tartós veszélybe kerül.

A közgyógyellátási igazolványt a jogosult állandó lakhelye szerint illetékes önkormányzat szociális feladatokat ellátó szakigazgatási szerve adja ki. Az ehhez szükséges jogosultságot azonban igazolni kell.

A jogosultság igazolása:

- aki után szülője vagy eltartója magasabb összegű családi pótlékot kap,
- aki I. vagy II. csoportbeli rokkantsági nyugdíjas,
- aki rokkantsági járadékos, úgy a járadék, nyugellátás és családi pótlék ügyében döntő szerv állítja ki az igazolást,
- a méltányosságból kiadható igazolvány tárgyában pedig a körzeti orvos (vagy kezelőorvos) – a jogosult egészségi állapotának és a gyógyszer vagy gyógyászati segédeszköz költségének hozzávetőleges megjelölésével – ad igazolást.

A közgyógyellátásra szóló igazolványt be kell mutatni kezelő vagy kör-

zeti orvosnak, aki a vényen annak sorszámát feltünteti. A sorszám nélküli (térítésmentes) vény nem váltható be.

Az igazolvány tulajdonosa 8 napon belül köteles bejelenteni az igazolványt kiállító szakigazgatási szervnek a jogosultság okának megszűnését.

A közgyógyellátásra szóló igazolvány általában határozatlan időre szól: a jogosultság megszűnéséig és visszavonásig érvényes.

A méltányosságból kiállított igazolvány azonban határozott időre, de legfeljebb 3 évre szól.

A gyógyászati segédeszköz-ellátásról (8/1988. (VIII. 1.) SZEM rend.)

Nem kell a gyógyászati segédeszközért és annak javításáért térítési díjat fizetni:

- aki foglalkozási balesete vagy foglalkozási megbetegedése miatt szorul gyógyászati segédeszközre,
- a közgyógyellátás jogosultnak.

(Az orvos a magánorvosi tevékenysége keretében gyógyászati segédeszközt állampolgári jogon nem rendelhet. A magánorvos által rendelt gyógyászati segédeszközt teljes fogyasztói áron kell értékesíteni.)

Ha az orvos nem jogosult az indokolt gyógyászati segédeszköz rendelésére, a beteget a beutalás rendje szerint illetékes orvoshoz (intézménybe) utalja.

A tájékoztatóban nem szereplő, de a beteg számára sajátos állapota miatt feltétlenül szükséges egyedi készítésű, illetve beszerzésű gyógyászati segédeszköz igénybevételét az illetékes országos intézet, klinika javaslatára a SZEM engedélyezi.

*

A SZEM 8023/1988. (SZEK 15.) tájékoztatója – gyógyászati segédeszközök jegyzékének kiegészítéséről – szerint:

Egyéb

Megnevezés: Libero pelenkabetét

Egy évet betöltött életkorú gyermek számára akkor, ha

- a központi idegrendszer sérüléséből adódóan
- veleszületett meningo invelocele miatt
- inogenitalis vagy intestinalis fejlődési rendellenesség következtében a gyermeknél maradandó incontinentia alakult ki.

Felírási egység: szükség szerint

Felírásra jogosultak: gyermekklinikák, gyermek neurológiai osztályok, megyei kórházak gyermekosztályai és a Mozgássérültek Pető András Nevelőképző Intézetének javaslatára a gyermeket gondozásban tartó intézmények.

A SZEM 8040/1989. (SZEK 18.) tájékoztatója a gyógyászati segédeszközök jegyzéke kiegészítése szerint:

II/a Egyes gyógyászati segédeszközök jegyzéke szerint a Libero pelenkabetét felírására jogosultak köre kiegészül:
a körzeti gyermekorvosok és körzeti orvosok körével.

*

Lakás akadálymentesítési támogatás (106/1988. (XII. 26.) MT. r. A lakás célú támogatásokról; módosította: 35/1989. (IV. 30.) MT. r.; 16/1990. (I. 31.) MT. r.; 106/1990. (XII. 20.) Korm. r.)

Lényege: A súlyosan mozgássérült személy lakásának műszakilag akadálymentessé tételéhez – ha ez többletköltséggel jár – állami támogatás vehető igénybe. Ez a támogatás akadálymentes új lakás építéséhez, vásárlásához is igényelhető.

Összege:

- ha az építető vagy vásárló a mozgássérült:
  - meglévő lakása átalakításához legfeljebb 150 000 Ft,
  - új lakás építése, vásárlása esetén legfeljebb 250 000 Ft,
- ha az építető vagy vásárló által eltartott közeli hozzátartozó a mozgássérült, új és meglévő lakásra egyaránt legfeljebb 100 000 Ft.

Egy személyre tekintettel állami támogatás csak egy alkalommal vehető igénybe.

Az igénylés feltétele:

A mozgáskorlátozottság maradandó és olyan nagyfokú, hogy az általános építési előírások szerint megépített lakóépület vagy lakás a mozgáskorlátozott számára egyáltalán nem vagy csak indokolatlanul nagy nehézségek árán használható.

A kérelem benyújtható:

A lakóhely szerinti illetékes mozgássérültek egyesületéhez, a Mozgáskorlátozottak Országos Szövetségéhez címzetten. (Budapest, III. San Marco u. 76., 1032) A támogatást a szövetség javaslata alapján az OTP fiókja folyósítja. A kérelmet mellékleteivel együtt a helyi szervezet a MEOSZ- hoz továbbítja.

A szükséges mellékletek:

- a magasabb összegű családi pótlékra jogosító igazolás, felnőttek esetében az Országos Orvosszakértői Intézet szakvéleménye a legalább 67 %-os munkaképességsökkenés végleges voltáról, az elvégzendő átalakítási munkálatok költsége, esetleg tervrajz – a beavatkozásokhoz mérten,

- a helyi mozgássérült egyesület javaslata. Ha a támogatás igénybevételenek alapját képező munkálatok nem készülnek el, a támogatást – kamataival együtt – vissza kell téríteni.

A kamatszámítás időpontja az igénybevétel napja.

A lakbér megfizetésének támogatásáról: (a 41/1990. (III. 6.) MT rendelettel módosított, ill. a 69/1990. (X. 17.) Korm. rendelettel módosított 19/1990. (I. 31.) MT rend.

Az 1990. II. 1-jén hatályba lépő lakbéremeléssel érintett állami tulajdonban álló lakás bérlője a lakberről szóló jogszabályok szerint az 1990. I. és II. hónapokban fizetendő lakberek különbözetének (a továbbiakban: lakbérkülönbözetnek) megfizetéséhez támogatást kell adni.

A személyi tulajdonban lévő lakás bérlője részére a lakbérkülönbözet megfizetéséhez kivételes támogatás nyújtható.

Az állami támogatás csak egy jogcímen jár. Ha a lakásbérlő támogatása több jogcímen jogosult, akkor részére azon a jogcímen kell a támogatást megállapítani, amely rá nézve kedvezőbb.

Két vagy több arra jogosult bérlő (bérlőtárs) esetén támogatásban közülük csak egy részesülhet.

A támogatás összege azonos az 1990. II. 1-jét követően ténylegesen fizetendő lakbérkülönbözet összegével.

Ebben a támogatásban részesül az a lakásbérlő, aki

a) munkaképességét 67%-ban vagy annál nagyobb mértékben elvesztette, illetve súlyos testi fogyatékos, vagy

b) a saját háztatásában 3 vagy több kiskorú vagy nappali tagozaton tanulmányait folytató és jövedelemmel nem rendelkező nagykorú gyermeket tart el, vagy akinek

c) a vele egy lakásban élő közeli hozzátartozóival (Ptk. 605. paragrafus b. pont) együtt az előző évi egy főre jutó havi nettó jövedelme a létminimumot – 1990. évben a 4300 Ft-ot nem haladja meg.

A c) pont szerinti támogatást évente kell igényelni. A megállapított támogatást minden év IV. 30-áig kell folyósítani. Minden év V. 1-jétől – 1990. évben II. 1-jétől – az előző év adatai alapján igényelhető a támogatás. Megszűnik a támogatásra jogosultság, ha az erre való jogosultság, vagy bérleti viszony megszűnik. E körülményekről a támogatásban részesülő a helyi önkormányzat szociálpolitikai feladatokat ellátó szakigazgatási szervét haladéktalanul tájékoztatni köteles.

A támogatást az erre rendszeresített „igénylő lapon” kell beküldeni. Az 1990. IV. 20-áig beérkezett igénylőlapok alapján a lakbéremelés időpontjától kell a támogatást utólag elszámolni.

A támogatás az igénylőlap benyújtását követő naptári hónaptól jár. A havi támogatás összegét minden hónap 10-éig – az 1990. III. 10-ig benyújtott kérelmek alapján IV. 30-ig – kell folyósítani.

A támogatást jogtalanul igénybe vevő a felvett összeget legfeljebb 100%-kal felemelt mértékben köteles megtéríteni.

A jövedelmi viszonyokon alapuló támogatás igénybe vétele szempontjából az előző évi nettó jövedelem kiszámításához a következőket kell figyelembe venni:

- a személyi jövedelemadó alá eső valamennyi jövedelmet,
- a bármilyen jogcímen kapott nyugdíj előző évi összegét,

- az előző évben kapott jövedelempótlék, háztartási pótlék, végkielégítés, lakbérhozzájárulás összegét,
- a találmány átruházásért, megterheléséért, illetve hasznosításáért az eredeti jogosult részére találmányonként kifizetett összeg adómentes részének (100 ezer Ft) 35%-át,
- a mezőgazdasági kistermelésből származó 500 ezer Ft árbevétel jövedelmét (növénytermesztés esetén a bevétel 30%-át, állattenyésztés esetén a bevétel 10%-át,
- a földjáraadékokat, a háztáji és illetményföldek megváltásáért kapott összeget.

Súlyos testi fogyatékosnak az a személy minősül:

1. aki rokkantsági nyugdíjban részesül,
2. aki rokkantsági járadékban részesül,
3. aki a 6/1971. (XI. 30.) EüM rendelet 39/a szerint vaknak minősül,
4. akinek a 6/1986. (VIII. 10.) EüM rendelet 1. számú mellékletében megjelölt betegsége van,
5. akit a 15/1990. (IV. 23.) SZEM rendelet súlyos fogyatékosnak minősít.

Parkolási engedély (1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rend.; 7006/1984. (EüK. 13.) EüM számú irányelv a mozgáskorlátozott személyek külön jogairól, engedélyéről és jelzéséről a közúti közlekedésben)

Lényege: A mozgáskorlátozott személyek közlekedésének elősegítése, valamint ezen engedély birtokában néhány kedvezmény igénybevételének lehetősége.

A parkolási engedély a közlekedésben feljogosít:

- a várakozni tilos jelzőtábla hatálya alatti várakozásra,
- a tilalom ellenére történő behajtásra,
- a mozgáskorlátozottak részére kijelölt és fenntartott várakozóhely használatára,
- a járdára való felállásra, de csak abban az esetben, ha ez a forgalom akadályozásának elkerüléséhez szükséges és a gyalogosforgalmat nem zavarja.

A parkolási engedély nem jogosít:

- a kijelölt rakodóhelyen való várakozásra,
- gyalogos útra, valamint gyalog- és kerékpárútra való behajtásra,
- a díszburkolattal borított területre, valamint a zöldterületre való ráhajtasra,
- a megállni tilos jelzőtábla hatálya alá tartozó területen való megállásra.

Az engedélyt a mozgáskorlátozott személy lakóhelye szerint illetékes önkormányzat egészségügyi szakigazgatási szerve állítja ki orvosi igazolás alapján. A magasabb összegű családi pótlékra való jogosultsághoz kiadott orvosi igazolás megfelelő e célra,

– ha ilyen nincs, a gyermekorvos igazolása szükséges a mozgáskorlátozottság tényéről,

– az Országos Orvosszakértői Intézet első fokú orvosi bizottságától is beszerezhető az igazolás. Az engedély a mozgáskorlátozott személyt illeti meg, tehát az általa vezetett vagy őt szállító gépjármű belső részén kell – a szélvédő kivételével – jól látható helyre kitenni.

Az engedély 3 évre szól, ezen idő letelte után érvényességét hosszabítani szükséges!

Az engedély másra át nem ruházható!

Az engedéllyel való visszaélés, a kedvezményeknek a mozgáskorlátozott személy távollétében való igénybevétele, illetve az előírások más módon való megsértése felelősségrevonást von maga után.

A *budai siklót* a mozgássérültek térítés nélkül vehetik igénybe. Igazolásul a „Parkolási Engedély”-t kell felmutatni.

A *CASCO-biztosítást* a mozgássérültek mindegyik biztosítónál díjkezdéssel köthetik meg. Igazolásul a „Parkolási Engedély” szolgál.

A *Magyar Camping és Caravanning Club* a mozgássérült tagoknak kedvezményt ad a tagdíj tekintetében.

Egyéni turizmus céljára szolgáló külföldi fizetőeszköz megvásárlásának szabályai (118/1990. (XII. 27.) Korm. r. Az egyéni és szervezett turizmus céljára szolgáló külföldi fizetőeszköz és menetjegy megvásárlásának szabályozása)

Lényege: Az a mozgáskorlátozott személy, akinek Parkolási Engedélye van, naptári évenként 5000 Ft összegért konvertibilis fizetőeszközt vásárolhat gépjármű-üzemanyag költségeinek fedezésére.

A következő *iratok* szükségesek a *valutavásárláshoz*:

– érvényes útlevél,

– valutalap (ha ilyen nincs, a valutaváltó helyen adnak),

– Parkolási Engedély.

Az üzemanyagköltség összege a forintárfolyam megváltozásának megfelelő mértékben módosul. A naptári évben fel nem használt gépjármű-üzemanyag költség összegével a következő évre járó összeg növelhető. Ez csak 1991-től érvényes!

Ha az így megvásárolt külföldi fizetőeszközt a mozgássérült forintra visszaváltja – az országba történő visszaérkezéstől, illetve a valutavásárlásról szóló igazolás érvényesége lejártától számított 8 napon belül – és a valutakiviteli engedélyt valamint a valutalapot bemutatja, az így megmaradt fizetőeszköz összegével az erre a célra szolgáló valuta összege növelhető. Ez arra az időszakra vonatkozik, amely időszakban a valutavásárlás történt.

A személyfelvonó díjmentes használata (a 17/1972. (X. 13.) ÉVM rend.)

A személyfelvonót az állapotuk miatt mozgásukban korlátozott rokkantak és csökkent látóképességűek a kísérőjükkel együtt díjmentesen használhatják.

A múzeumlátogatási díjmentesség (a 8/1988. (IV. 25.) MM rend.)

Díjtalanul látogathatják a múzeumokat bármelyik nyitvatartási napon a mozgássérültek.

A televíziókészülékek előfizetési díjáról (7/1991.(III. 2.) PM rendelet)

Mentesülnek az előfizetési díj megfizetése alól:

- a 100%-os hadirokkantak,
- az I. csoportbeli rokkantsági-, teljes- vagy résznyugdíjasok,
- a II. csoportbeli rokkantsági nyugdíjasok.

Egyes mozgáskorlátozott személyek, személygépjárműveivel kapcsolatos kedvezmények (a 6/1986. (VIII. 10.) EüM rend.) (Ennek a jogszabálynak hamarosan várható a megváltoztatása. Már elkészült az új kormányrendelet-tervezet is: a mozgáskorlátozott személyek közlekedési támogatásával kapcsolatos kedvezményekről.)

A rendeletben foglaltak azokra a mozgáskorlátozott személyekre terjednek ki, akik meghatározott mozgásszervi vagy egyéb betegségük miatt mozgásukban tartósan olyan mértékben korlátozottak, hogy tömegközlekedési eszközön nem, vagy csak nagy nehézségek árán tudnak igénybe venni (a továbbiakban mozgáskorlátozott személy).

Üzemanyagköltség hozzájárulása:

- az a mozgáskorlátozott személy, aki 2000 köbcm-nél nem nagyobb lökettérfogatú, benzinüzemű személygépkocsi tulajdonosa és
- az a nem mozgáskorlátozott személy, aki 2000 köbcm-nél nem nagyobb lökettérfogatú, benzinüzemű személygépjármű tulajdonosa, ha a személygépjárművet a vele állandó jelleggel együttélő mozgáskorlátozott szülője, házastársa, *gyermek*e, testvére szállítása érdekében (munkába járás, gyógykezelés, oktatás céljából) rendszeresen használja, és ha a saját, valamint a vele közös háztartásban élő közeli hozzátartozóinak egy főre jutó havi átlagos jövedelme az öregségi nyugdíj havi mindenkor legkisebb összegének (most: 5200 Ft) kétszeresét nem haladja meg. Kivételesen indokolt esetben az is kaphat üzemanyagköltség-hozzájárulást, akinek jövedelme az előbbi összegnél 25%-kal magasabb.

Erre vonatkozó kérelmet kell benyújtani a kérelmező állandó lakhelye szerint illetékes önkormányzat szociális feladatokat ellátó szakigazgatási

szervéhez. A kérelmet minden év január 31-ig el kell juttatni. Tehát minden évben meg kell újítani ezt a kérelmet annak is, aki már kapott üzemanyagköltség-hozzájárulást, mert az automatikusan nem ismétlődik!

Csatolni kell a kérelemhez:

- a mozgáskorlátozottságot bizonyító orvosi iratokat (erre a célra felhasználható az az orvosi igazolás, mely az emelt összegű családi pótlékhoz szükséges, ha nem rendelkezik ilyen igazolással, úgy egy kórházi zárójelentés, az illetékes kezelőorvos igazolása, vizsgálati leletek szükségessék),

- a gépjármű forgalmi engedélyét,

- a gépjárművezetői engedélyt (saját, vagy hozzátartozóé, annak megfelelően, hogy ki kéri a juttatást),

- a saját, vagy a közeli hozzátartozó jövedelmére vonatkozó igazolást.

Ismételt igény esetében az orvosi igazolást bemutatni csak akkor kell, ha az igénylő állapota nem végleges, és az igazolást a helyi szakigazgatási szerv kéri. Az igényt a helyi önkormányzat szakigazgatási szerve bírálja el. A meghatározott éves keret figyelembevételével legfeljebb egy évi időtartamra, határozatban állapítja meg a hozzájárulást és az év elején egy összegben folyósítja.

Mértéke:

Évente 100–420 liter normálbenzin mindenkori árával azonos.

Az év közben jelentkező igényeket – jogosultság esetén – időarányosan állapítja meg.

Az üzemanyagköltség-hozzájárulás mértékének megállapításakor előnyben részesül, aki a gépjárművet munkavégzéshez, tanulmányok folytatásához vagy rehabilitációs céllal veszi igénybe. Ugyancsak előnyt élvez, akinél az egy főre jutó jövedelem alacsonyabb.

Fellebezés esetén a másodfokú eljárás során meg kell hallgatni a Mozgáskorlátozottak Egyesületeinek Országos Szövetségének illetékes fővárosi, megyei egyesületét.

Személygépkocsi vásárlás lehetősége

Személygépkocsit kaphat:

- a mozgássérült személy, ha gépjárművezetésre alkalmas,

- a gépjárművezetésre alkalmatlan mozgássérült olyan hozzátartozója, aki a mozgássérülttel közös háztartásban él és vállalja a mozgáskorlátozott személy rendszeres szállítását, valamint akinek nincs a tulajdonában 3 éven belül újként vásárolt személygépkocsi.

A személygépkocsi vásárlás engedélyezéséhez szükséges feltételek:

- elsősorban munkavégzés vagy tanulmányok folytatása céljából legyen szükség a személygépkocsira,

- legyen a mozgáskorlátozottság tényéről orvosi igazolás (erre a célra megfelel a magasabb összegű családi pótlékra jogosító orvosi igazolás, vagy ha ilyen nincs, úgy az Országos Orvosszakértői Intézet területileg illetékes szakértői bizottsága által kiállított igazolás szükséges).

A kérelmet írásban, a kérelmező állandó lakóhelye szerint illetékes helyi önkormányzat szakigazgatási szervéhez kell benyújtani, mellékelve az előbb ismertetett orvosi igazolást, valamint

– ha a mozgáskorlátozott maga vezeti gépkocsiját, az Orvosszakértői Intézet igazolását arról, hogy gépkocsivezetésre alkalmas a mozgáskorlátozott,

– ha a *hozzátartozó* vezeti a gépkocsit, akkor az ő gépjárművezetői engedélyét és nyilatkozatát arról, hogy kötelezi magát a mozgássérült rendszeres szállítására, valamint hogy nem tart üzemben saját tulajdonát képező olyan személygépkocsit, amelyet három éven belül újként vásárolt. (Ha a hozzátartozónak nincs gépjárművezetői engedélye, úgy a gépjárművezetésre való egészségi alkalmassági igazolást kell a kérelemhez mellékelnie.)

A személygépkocsi megvásárlásában döntési jogköre a fővárosi, megyei önkormányzat egészségügyi feladatokat ellátó szakigazgatási szervének van. A helyi önkormányzat ide terjeszti fel a benyújtott iratokat, valamint ha a mozgáskorlátozott személy *vásárlási támogatásra* tart igényt, az erre való jogosultságot megállapító határozatot.

Vásárlási támogatást kérhet:

Az a mozgáskorlátozott személy, akinek a saját, valamint a vele közös háztartásban élő hozzátartozójának egy főre jutó átlagos jövedelme az öregségi nyugdíj mindenkori legkisebb összegének kétszeresét nem haladja meg. Kivételesen indokolt esetben vásárlási támogatásban részesülhet az is, akinek jövedelme ennél az összegnél 23%-kal magasabb.

A megyei, fővárosi egészségügyi szakigazgatási szerv a személygépkocsi vásárlásra jogosultat nyilvántartásba veszi és egyidejűleg értesíti.

A személygépkocsi vásárlásra jogosító engedély alapján a jogosultnak az engedély kézhezvételétől számított 30 napon belül meg kell rendelnie a személygépkocsit.

A megrendelésről szóló részletes tudnivalók az értesítésben megtalálhatók.

A munkabajárással kapcsolatos utazási költségtérítésről (8/1990. (IV. 25.) PM rend. MK 1990. 36. sz. (5. paragrafus); módosította: 1/1991. (I. 31.) PM rend.)

A munkáltató indokolt esetben (mozgáskorlátozottaknál) és mértékben a személyi tulajdonban lévő gépjárművel (kivéve a taxi közlekedést) munkába járó dolgozóit utazási költségtérítésben részesítheti.

A mozgáskorlátozottakat a költségtérítésben való részesíthetőség a közigazgatási határon belüli (lakó- és munkahely azonos közigazgatási határon belül van) munkabajárásnál is megilleti.

Az utazási költségtérítést a munkáltató bármely személyi tulajdonú gépjárművel munkába járó dolgozójának biztosíthatja, függetlenül a gépjármű tulajdonjától, a gépjármű-vezetői tevékenységet ellátó személytől, továbbá attól, hogy az együtt utazók munkáltatója különböző.

Az egy dolgozó részére elszámolható utazási költségtérítés nem haladhatja meg a 2 Ft/km mértéket.

Munkabajárásnak minősül a napi munkabajárás és a hétvégi hazautazás. Napi munkabajárás a dolgozó állandó, vagy ideiglenes lakóhelye és munkahelye közötti napi, illetőleg a munkarendtől függő gyakoriságú rendszeres utazás.

Ha a dolgozó ideiglenes munkavégzési célból munkahelyével azonos helységbe, illetőleg annak közelébe (napi munkabajárással elérhető távolságra) költözik, onnan hetente egyszeri, állandó lakhelyére történő oda- és visszautazása hétvégi hazautazásnak minősül.

Adómentesség (Az 1990. évi CII. törvénnyel, az 1990. évi VIII. törvénnyel és az 1990. évi XX. törvénnyel módosított 1989. évi XLV. sz. tv. a magánszemélyek jövedelemadójáról.)

Az adómentesség kiterjed az előző fejezetekben érintett juttatások és jövedelmek közül:

- a családi pótlékra (magasabb összegű családi pótlékra), a gyermekgondozási segélyre, a jövedelempótlékra, szociális támogatásra, ápolási díjra,

- az intézeti vagy állami nevelésbe vett kiskorú családban való gondozásáért, neveléséért valamint az ápolásra kihelyezett gondozásért kapott díj, illetve térítés,

- az egészségügyi és szociális intézményben a betegek, gondozottak részére kifizetett munkaterápiás jutalom.

Az adóalap megállapításakor az összjövedelemből levonható tételek:

- a belföldi székhelyű alapítvány céljára fordított összeg,
- a súlyosan fogyatékos magánszemély jövedelméből havi 2000 Ft, ha a fogyatékos állapot az adott hónapban legalább 1 napig fennáll,

- a magánszemély összjövedelméből gyermekenként 1000 Ft:

- a saját háztartásban nevelt gyermek születésétől a 6. életéve betöltéséig,

- fogyatékos gyermek esetén a gyermek születésétől – időhatár nélkül,

- aki 3 gyermeket vagy egyedülállóként 2 gyermeket nevel, a gyermek 14 éves koráig, vagy ha a gyermek alsó-, közép-, vagy felsőfokú oktatási intézmény nappali tagozatán tanulmányokat folytat, úgy annak legfeljebb 30 éves koráig.

Egy gyermek jogán a kedvezmény csak egyszeresen vehető igénybe, a gyermeket nevelő magánszemélyek közös nyilatkozata alapján csak az egyik szülő.

E törvény alkalmazásában súlyosan fogyatékosnak tekinthető:

- akinek a 6/1986. (VIII. 10.) EüM rendelete 1. számú mellékletében megjelölt betegsége van,

- aki a 6/1971. (XI. 30.) EüM rendelet 3. paragrafusa szerint vaknak minősül,

– aki rokkantsági járadékban részesül,
 – akit egyéb jogszabály súlyosan fogyatékosnak minősít. Ez utóbbihoz tartozik a 17/1990. (V. 8.) SZEM rendelet, a magasabb összegű családi pótlékra jogosító betegségekről.

A személyi jövedelemadó kedvezményhez szükséges igazolás:

Az alapítvány céljára fordított összeg tekintetében:

Az alapítvány a befizetett összegről az adóhatóságnak szóló igazolást állít ki.

A súlyos fogyatékoság tekintetében:

A magasabb összegű családi pótlékra jogosító orvosi igazolás megfelelő erre a célra.

Ha ilyen nincs, az illetékes kezelőorvos (körzeti orvos, szakrendelés orvosa) minősítése igazolhatja – támaszkodva a kórházi zárójelentésre, vizsgálati leletekre – a súlyos fogyatékoságot.

A súlyosan fogyatékos állapotról meglévő bármilyen orvosi igazolást elfogad az adóhatóság az adókedvezmény alapjául, kivéve:

ha a fogyatékos állapot nem végleges hatályú, és az az időtartam, amelyre szólt, már letelt.

A Magyar Filmintézet Filmkultúra-könyvek címmel új sorozatot indított.

A sorozat első kötete

Berkes Ildikó

Kurosawa Akira

című kismonográfiája, amely a Kurosawa-Álmok című film budapesti bemutatójával egyidőben jelenik meg.

A kötet megvásárolható az alábbi helyeken:

Örökmozgó (VII. Erzsébet krt. 39.)

Írók Boltja–Parnasszus Kiadó Kft. (VI. Andrássy út 45.)

Pont Könyvkereskedés (V. Mérleg u. 5.)

Magyar Filmintézet (XIV. Stefánia krt. 97., tel.: 1-429-599)